

გუთნას-დედა,

მაჟელის-მოვლისათჳს.

კლი მოსწერდებ ტფილისში.
კურსულის სტამბაში.
კიას, სეუთარს სახლში.

გამოდება ორჯერა
ერიულ. ფსი ერთას
ლის გამოცემისა ვინც
დვისკარხელ კელს აქერს
ერთი მასეთი. რომელიც
არ აწერს ორი მანეთი

დისკარხელ დამატება.

№ 21

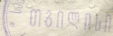
მიწის ნიადაგზედ საუბრის გაგრძელება.

მაშ ამ გამოცდილებათაგან ცხადათა
ხანს, რომ ჩუტნს ჭყარში არის ორი რამ
განსხვავებული გაზი; ერთი მგზნებარებასა
ჭყელის, და დავმატოთ ჩუტნს სუნთქვა-
საცა და მეორე მგზნებარებას აქრობს და
დავმატოთ, ცნოუელსაცა სიცოცხლეს არა-
მეფს. სწავლამ აჩუტნა კაცსა, თუ როგორ
უნდა მოიღოს და მოიხმაროს ეს ორივე
გაზი ცალცალკე და გაწმენდილად, რომე-

ლიცა ცვეცხლის ნთებასა ან მგზნებარებასა
ჭუტნის, იმას დაარქვა კაცმა მჟავგვარე-
დი, რომელიც სიცოცხლეს აქრობს, იმას
ასოტი. ეს ლექსი არის იმის საველად მი-
ღებული ეოველს ევროპიულს ენასეგ; ჭა-
ერის სუთს ზომასეგ (ვჭსთქუათ რაც სუთს
ერთმანერთის ტოლს სტაქანში დატე-
ვა) მჟავგვარედი არის ერთი ზომა ან ცო-
ტა რამ ერთხედ მეტი, და ასოტი არის
ოთხი ზომა, ან ცოტა რამ ნაკლები.

ჩუტნს წამკითხველებს მოვახსენებთ შემ-
დგომს გამოცდილებასაცა:

5 აფთიაგის მინა წყალთ აავსეთ; ჩა-
აწვეთ მიგ რამდენიმე ახალი მწვანე ფო-
თოლი ნაორმისა ან მცენარესი ორსამე და
მინა ისე დააყენეთ, რომ ძირი 'სვეითა'

ჭქონდეს მოქცეული და მოხსნილი ზირი ქმნვით წყალში, თუნდა თუფხედ იყოს, ეს წყალი დასმული, და მერე მსხმედ გადგით ასე, რომ ექმსიოდ ღაათს შისი შუქი ზირდაზირ მწუხანე ფოთლებს დაჭურებდეს. ადვლად შუვატობთ, რომ მინაში წყალი ცოტცოტად ქმნით დაიწუვს და იმის მავიურად განჩდება, წყალსა და მინის ძირს შუბ; რადც რამ უფურული ნივთიერება, ჭყერის მსკავსი. მანამდისინ წყალშივე დგას მინა, ზირს თითი დაუცოთ და ისე გადმოაბრუნოთ, რომ ახლა ზირი ზეითა ქონდეს, მერე სზინკას რომ ცეცხლი მოუკიდოთ და რა რომ აენთება გავაქროთ ასე, რომ ბოლო ისევე წითლდა ჭქონდეს, ეს ცეცხლიანი ბოლო თუ ამ მინაში ჩავჭყავით, სზინკა იმავე წამს აენთება და როგორც უძიხოდ ვეიდება სოლმე ცეცხლი ახლა უფრო მეტად მოკეიდება.—ახლა ვიკითხოთ, რა გამოდის ამ გამოცდილები-საგან? ად რა! მწუხანე ფოთელს რომ ზირდაზირ შუე დაჭურებდა, მსეს იქიდამ გასი გამოჭქონდა; ცეცხლს რომ აძლიერებს ის გასი, მამ ეს გასი მუავგვარდისა უოფილა. თუ ახითდე ფოთლიდამ იძღენი გასი გამოვა, რომ ჩქმნეგან მესამცნევი იყოს; მამ იმ მილლიონებდამ რამდენიდა უნდა გამოავიდეს ჩქმნი მინდვრები და ტუეები რომ მოცულნი არიან მწუხანე ფოთლებითა?

თქმნც სომ მოგაკონდებათ, რომ როდე-

საც შუე ბრწეინვალებს მამინ ტუეში უფრო გვაადვლება ქმენა, ვირემ უმწუხანო ადგილსა გინდ ჩრდილშიაც ვიყოთ უმავგვარედოდ გაცი ერთს იშუალის დასამხამება-სედ დაირნობა.

უმიხესო არ არის, მთელს ვეროზამი რომ ისეთი საველი დაურქმევათ ამ გასისათუხ, რომელიც მამინვე გვამხიდებს, რომ ეს ისეთი ნივთიერება არის, რომელიც მუავე კემოსა გამოსცემსო.

ა) მუავსელოთ შიენიდამ სტაქანი და ცოტა რამ წყალი ჩავსახათ: მერე ნატესროო ერთბეწუა გოკირდი ჩავდგათ და აუნთოთ, გოკირდი იწუხს და ალს თან ასდის რადც სქელი, თეთრი, მკრადი ომშიავარი. ალი რომ ჩაქრება, სტაქანს ქალადდი დავაფართოთ და რამდენსამე წამს ისე გაუშვათ, ომშიავარიც შივეე ჩაქრება. ამა წყალი უნახოთ ახლა სტაქანში რომ არის და კემო ვიხილოთ, უწინ რომ კემო არა ჭქონდარა, ახლა სიმუავე მისცემია. მამ ეტუობა, გოკირდი რომ ჭყერსედ იწოდა, ჭყერში მუავედი იზოგება, აქედამ განენილა სიმუავე და წყალში გასხნილა. კაცი რომ მოასერსებდეს და ამნაირედ ნამოვნს სიმუავესა რამდენსამე მუავევარედს კიდევ მიუმატებდეს, გამოვდიოდა ძლიან საჭირო ბუნების მიწუომილობისათუხაც და საზოგადო კელოვნებისა და მომჭიუნეობისათუხაც, სხუა ახალი სიმუავე, რომელსაცა ჭქუა

სიმეჩვე გოგირდული. ჰსწავლით ვიცით გა-
კეთება ამ გოგირდულის სიმეჩვისა და ეს
სიმეჩვე არის, რომ სსჭათა ნაწილთა მო-
რის იპოვება სწესს გავში, არჯასში ან
შწვანესა და ლურჯს შაბიამანში, სსჭა და
სსჭა ნაირს ხამურში ქალაქს გარშემო ზატარა
ტბებში რომ არის და ამ თოვლივით თეთრს
მტვრტრში მრავალს აქაურს მინდვრებსა და
გვალვაში ქქტბს რომ დაეუიხება სოლმე.

ბ) ჩტწ რომ ასლა ცეცხლის გასაჩე-
ნს სზინკებსა ვსმარობთ, ვინ არ იცის,
რომ ამ სზინკების შესასავეებელად იხმარე-
ბა ერთი ნივთიერება, რომელსაც ეწოდება
ფოსფორი. ბნელაში რომ სზინკა კედელს
დაუსვათ, ნათელი ხაში დარჩება და რ-
დაც უსიამოვნო სუნის ეგლინება: ეს იმას
ნიშნავს, რომ ფოსფორი იწვს. აბა ზვი-
დლოთ რადენიმე სზინკა, ფურადი თავები
მოვამტერიოთ, სტაქანში ჩავაწყოთ, რო-
გორც წედან გოგირდი ჩავდეთ ისე და
ავანთოთ. სტაქანი აივსება სქე-
ლის თეთრის ოხშივართა, ეს ოხშივარი
წეალში განისნება, გაქრება და წეალს გა-
ამეავეებს, და თუ სზინკა საკმაოდ ჩავჭუნდეთ
მაშ ეტეობა, როდესაც ფოსფორი იწვს
ჭავრსედ--და ჭავრს სომ შეავტეარედი
აქეს, მაშინ გამოდის კიდე ერთი სსჭა რდაც
სიმეჩვე, რომელსაც ეწოდება ფოსფორული სა-
ჭირო არს სიმეჩვე ბუნებაში თუ არა, აქედამ
დავინახავთ, რომ ეს სიმეჩვე არის ერთი

შემადგენელი ნაწილთაგანი, რომელიც იპო-
ვება აღმამანისა და სსჭა მრავლის ძელე-
ბში. ევროპელებს რომ სზინკა და თესვა
მიხინათ უმთავრეს ძლიერებად და ქქტე-
ნის სიმდიდრედ, მრავალს ფულსა ჰსარჯ-
ვენ, მქლეები ვიეიდოთ და მიწა იბითი
ვახატოთო, ამას ძელის ფქვლს ემანინ და
თუ მქალი საკმაოდ ვერ იმოვეს, მაშინ ან
შინვე, ან სსჭა ქქტენებში სადმე ისეთს
რასმეს ნივთიერებას მოსძებნიან, რომ ფოს-
ფორული სიმეჩვე ჰქონდეს და სარჯს
არა სოგვენ ოდონდვი ეს ძალიან გამო-
სადევი ნივთი შინ შეეიტანოთ და ჩტწს
ნაფუსვრებს მოვასხმაროთო.

ე) ვიცით რომ ნახშირი ჰტვუდება
ჭავრსედ; აქედან წარმოსდგება უფერული
რდაც და თვალით უხილავი გაზი, მქავ-
გებარედის გასში, მწხანე ფოთლებიდან
რომ გამოვიდეთ, ნახშირი ანთია, თუ გას-
სოვთ, ნათელის ალითა. აქედამ რომ გა-
სი გამოდის, წეალში იხსენება ეს გაზი
და სასიამოვნო სიმეჩვის გემოს ამღვეს,
კაცს მუქლია ეს გაზი ისე შეაიწროვოს,
ისე შეიმუსრუტოს რომ წტტეულად აქცი-
ოს და რა რომ შემაიწროებელი ძალა
ჩამოეცლება, წტტეული მსწრაფლად გან-
ქარებას დაიწეებს და შეიძლება დანარჩე-
ნი წტტეული გაჭეინოს კიდევ. ამ გას-
სა ჰქვა ნახშირის სიმეჩვე. ეს ის არის,
მანანსკის რომ აქაფებს სოლმე, ლუდსა

ზორტერსა, სოდასა და სხუა... ეს ის არის
 სასაძოვნო სიმეფის გემოს რომ აძლევს
 ზოვიერის აქაურს ძველ წელესა: ქაშუ-
 რის წელსა, ურაველისას, ბიანდურისას
 გლოლისას, კობისას, ნარმანისას და
 სხუა... ეს სიმეფე წამოსდგება მემის
 წუბი, ლაზობაში მაჭრის დუღილში და სხუა...
 აგრეთვე ჩუჭნს ამოსწოტებაში, რაკი ნახში-
 რის სიმეფე ამდენს სხუა და სხუა გვარს
 მრავალს შემასვეუვაში წარმოსდგება, მამა
 სიმართლე გვეჩვენა ვესთქუბთ, რომ ბუ-
 ნების მოწუბილობაში დიდად საჭირო
 უოფილა. ჭსწავლამ შეგვამცნევინა რომ მარ-
 მარილოს ქუა, თეთრი მიწა და სხუა უა-
 გვლნაირი ქუა: რომლისკანაც კირი დაი-
 წვს, უოველგან და უოველთვს ნახშირის
 სიმეფეს იპერობენ. მელისა ან თეთრი
 მიწის ნაჭერსედ რომ მცხარე მხარი აქა-
 ფდება და მიშინს დაიწყებს სოლმე: ეს
 იმის მიხედია, რომ მხარს გამოაქვს ნახ-
 შირის სიმეფე ზაწაწ-ზაწაწინა ბურთებთა
 ან ქაფათა.

სტაქანიში რომ ცოტაოდენი ზატარ-ზა-
 ტარა მელის ნაჭერი ჩააწყოთ და იმდენი
 მცხარე მხარი დახსათ, რომ დაჭუა-
 რთს და რამდენსამე ხანს უკან რაკი ქა-
 ნთილისა ან ბურცების დენა დასცხრება,
 სიურთხილით რომ მშინ ანთებული ხან-
 თელი ჩაუშუბთ, იმავე წუთს გაქრება. ამ
 გამცდლილებსაცანა ჭსწანს, ვერ ერთი ესა,

რომ მშრის ძლიერებითგან მედღამა ვამა-
 ვეანილმა ნახშირის სიმეფემ ჭუერი რაც
 იყო სულ ამოსდენა სტაქანიდამა და იმი-
 სი ადგილი თვთან დაიპურა: მეორე ესა,
 რომ ნახშირის სიმეფე ნოებას აბრკოლე-
 ბს, მამასადაჟე ჩუჭნს ქმენასაც. ხადაც ეს
 ვახი ბევრი შეგრება. იქ კაციცა და ზი-
 რუტუვიც ანახდევულად ირწობიან.

თუ ის სტაქანი საკმაოდ მაღალი არის,
 რომელშიაც მმარ-გადანსებული მელი გვეგუ-
 ლება; ერთი სხუა ზატარა სტაქანი მოვი-
 ტანოთ კიდევ, მიუ ამ ზატარა სტაქანს
 ძირსედ ზატარა წურბილი სანთელი დავა-
 რათ და ავანთოთ: შერე ავიღოთ ის მა-
 ლალი სტაქანი და ისე დავიჭიროთ, თი-
 თუთ, იქილამ ზატარაში სიფრთხილით გა-
 დავასხამდეთ რასმე. სანთელი ზატარაში
 მაშინვე გაქრება; აქედამა სხანს, რომ მა-
 ლალი სტაქანიდამა სწორეთ გადმოავსხით
 ნახშირის სიმეფე; მამ ეს ნახშირის სიმ-
 ეფე ჭუერსედ უფრო მძიმე უოფილა.

თუ რომ ეს ნახშირის სიმეფე მომავე-
 დინებელი არის კაცისაცა და ზირტუკსა-
 ცა, მამ რიღასაჯნ არის ბუნებაში ასე
 მრავალი? ბალახს ან სეებს რომ ლახა-
 რაკი შესძლებიყოთ, ისინი მოკვებდნენ
 ამისს ზასუსსა და გვერტოდენს: ამუნებაში
 რომ ნახშირის სიმეფე არა უოფილიყო,
 ჩუჭნ ვერც აღმოუსცნდებოდით და ვერც
 გავისდებოდითო; მსე რომ მოვეადგება,

იმის შემოქმედებით ჩქვსნა ვჭხსნით ამ სიმ-
 ჯაგესა, ნახშირი ჩქვსნთვს ამოკვაქქს და
 სიმძავეს თქვსნ გემლეუთო; ეს არის მი-
 ზეზი, რომ სდაც ჩქვსნ დაგუფინებით
 ქქვსნის ზირზედა, სდაც ჩქვსნ ვიშლებით
 და ვმწვანებით; იქ თქვსნ უფრო ადვლათ
 და თავისუფლათ ჰქმენითო, სულს უფრო
 ადვლად და უფრო სიამოვნებით იბრუნე-
 ბით, ვინემ თქვსნს ქალაქებში, სდაც
 აგრეთის განუხველობით, კაფუთ და აო-
 სრებთ ბაღებსაო; რაც თქვსნთვს მომაკვ-
 დინებელია, ის ჩქვსნ მიგვაქქს, ჩქვსნ ვა-
 კეთებთ, ჩქვსნთვსა ვჭხსმართობ და რაც
 გადარჩება, თქვსნის სიცოცხლისათვს რომ
 აუცილებლად საჭირო არის, იმას თქვსნ
 გაბლეუთო.»

მოდით ახლა და ნუ განიკვრებთ
 ეოვლის შემომქმედის სიბრძნესა!

დ) ამ სამს ნივთიერებას გარდა, გო-
 გირდადი ფოსფორად და ნახშირად რომ
 დავსაკეულოთ, კიდე არის სხუა მრავალი
 ნივთიერება, რომელიც მჭავკვარედთან შე-
 ვრობებულია სხუა და სხუა სიმძავეებს წარ-
 მოგვიდგენენ. იმათგან, უნამეტრანვესად სა-
 სასარგებლო ბუნებაში და კაცობრივის მო-
 მჭიენეობაში, არის ერთი სიმძავე ტალბორი
 ან კაქუელი. ტალი თუ კაჭი, სომ მო-
 გესსენებათ ქუა არის ძალიან მკარი,
 სმირად ბროლის მსგავსი, რომელიც ჩქვსნს
 მთებში ბეგრან იწოვება. ვინც სტეფან წმი-

დას ეოფილა, სდაც ეახსიბევის სტანცია
 არის, უქვსწლია ენახება რომ იქაურს
 ბიჭებს გასასულიად დაქქს სოლმე სწო-
 რეთ ბროლის მსგავსი ლამაზი ქქვში ამ
 გუბრობისა. მდინარებში და მდინარის ნა-
 ზირებზედ რომ თეთრი და მოკუთანო სი-
 ლა არის სოლმე დალევილი, ეს სილა
 სწორეთ ის სიმძავე არის კაქუელი. კას-
 ზიის სდაც ზირათ აფშირყანის ნახევარ-
 კუნძულზედ არის შეტად მრავალი ეს სი-
 ლა. ქერაში რაც უნდა მლიერი ცეცსლი
 იუოს, ეს სიმძავე თავისთავად მაინც არ
 დადნება და თუ ერთერთი იმ ნივთიერება-
 თაგანი ჩაუმატეთ რამე, კაცს რომ შეუძ-
 ლია ანას ნაირის მდელთს ნაცრისაგან
 გამოიღოს, მაშინკი დადნება მლიერს ცე-
 ცსლში და გამოვა მინა. ბროლი და სხუა...
 მურათ იქნება ქქვსნანაზედ ისეთი მთის
 გუბრობა; ისეთი სურტი მთებისა, რომ კა-
 ჟი მრავლად არ იწოვებოდეს. სჩანს, ბუ-
 ნების ოჯახობაში კაქუელს სიმძავესაც დი-
 დი მნიშვნელობა ჰქონია რამე.

ე) უჭაროდ, ან ბევითად ვჭხსთქუათ,
 უმჭავკვარედოდ, ჰქაერში რომ იწოვება, არ
 შეიძლება ღვრო დამმარდეს; კარკად დაც-
 მულს და კარკად გადამისულს ბოთლებ-
 ში შეიძლება წახდეს და დამმარბითიკი
 არას დროს არ დამმარდება.

ეოვლს სიმძავეს, წეაღში გასახსნად-
 სა, მჭავე გემოს გარდა; ეს თვსება აქვს

კიდევ, რომ თუ რუსული მაქრის ლერ-
ჯი ქალაღი გასწილს. სიმავეში და-
სტყლეთო მამინვე ცაწითლდება.

მაგრამ ისეთი სიმავეებიცაა არის, რო-
მელშიც შევევარედი სულ არ იპოვება:
ერთი იმათანი, სასოვადო მიმჭინუობა-
ში ძლიან გამოსაყენებელი სიმავეე ის
არის, რომელიც შემღება შინაურის მა-
რილიდამ გამოვიდოთ: აუთიამებში რომ
გოგირდული სიმავეე ისეიდება, ის თუ
მარილს დაეახსით და გვატუეთ, გამოვა
სიმავეე, მარილოვანად წოდებული. იმისს
შემაღვენელთ ნაწილთაგანი სოვი მარილში
არის და სოვი იმ გოგირდულის სიმა-
ვეის წყალში. მარილს რომ ვახსამთ, სე-
მით რომ გამოვიდოვებამებედ ვსაუბრობ-
დით და მცხარე მძარს ვახსენებდით, ამ
მძრის მაგონად უმუთბესია ეს მარილო-
ვანი სიმავეე ისმარებოდეკ, რადგან უფრო
იფუთაც და უფრო ადვლათაც იპოვება
უთველს აუთიამში.

ობლომოვი მილიონი.

განცხადება.

კავკასიის მამულის მოვლის მმართვე-
ლობა აღნაბებს სოციერთთ მამულის მე-
ხატონეთა, რომელთაცა დაუბარებიათ მუ-

მანის გუთანი, რომ იმ მუქანის ^{დაწარმის}
გუთნილების კარდა, რომელიცა მიიღეს,
კიდევ განკებ დაბარებულია და იყოფება
მამულის მმართველობაში შემდგომი სას-
მარი იარაღები, ვინაცობაა ერთერთი გა-
უტყდეთ ანუ წაუხდეთ: სამუტები დიშლე-
ბის დანების დასამაგრებლად თავის ქანე-
ბით (დაიკებათ) თუთო 60 კობ. 2, თხ-
ლი ფირფიტები ღერმებით დიდის
თელისათჳს 1 მან. 3 კობ. 5, დიშლებისა-
თჳს სე 1 მან, 15 კობ. 4, მისაბჯენელი
დიშლებისათჳს 75 კობ. 3, თუვის კუთ-
სებების ფიცარი, ისელი და ვიწრო ფირ-
ფიტა გუთნისათჳს. 1 მან. 70 კობ. 6,
სახნისი 1 მან. 10 კობ. რომელთაც სურთ
სეიდვა ამ იარაღებისა, შეუძლიანა
მიიღონ ზემოსსენებულის მმართველობი-
თგან ფასით.

ამოკვეთა სორგოს თესვისა სამხრეთის
ფრანციაში.

ამ უკანასკნელ დროებში საკეანომიო ლი-
ტერატურას ურჩევია ჩუწნითჳს მრავალ
გვარი ახლად-შემოღებები, მაგრამ არც

ერთს ამბობს ან ეწინააღმდეგება ისეთი საერ-
თო და სასოციალური ურთიერთობები ჩვენს მუ-
შაობაში, როგორც სორგოსა. თუცა ამ
ათის წლის წინათ თუ უფრო ადრეც სა-
კუთხედი იცოდნენ სორგოსი, შეკვი-
რდნენ და მტკიცებით ვსთქვათ, რომ ჩვენ-
ში არ იყო იმისი მისაზრდელობა მამულის ხა-
რონი, თუცა ცოტა რაღაც უფროს
თავის მამულსა, რომელიც არ იცნობდეს
სორგოს და არა ფიქრობდეს იმის მოყ-
ვანსა; სორგო გვინახავს სძირად თუ
გლეხი კაცის ბოსტანშია; სორგოს სორ-
გოს უჭირავს დიდრონი ადგილები და
აზიურებს განვრცობასა მომავალშია, თუ-
ცა სორგოებლობა უფრო ადრეც იწყებოდა.
ამდროს ხატები სორგოსი და სავაჭრის
დაგდება არიან დამოკიდებულნი იმ ურ-
თიერთობის სტატუტების სიმრავლეზე, რომელ-
შიაც აუარებელად აქვთ საოცარს სორ-
გოს სარგებლობასა და მრავალ გარსა
იმის ხმარებასა. მაგრამ ესე უნდა ვსთქ-
ვათ, რომ რაც უნდა უსვი იქოს რიცხვ
ამ სტატუტებისა, ნამდვილი თვსება სორ-
გოსი და სარგებლობა იმისი შეფარდებით
სხვათა საკონომიო მცენარეთათნა, აქამ-
დისინ რჩება გადაუწყვეტელად. რადგანაც
ამ ურთიერთობის ანაზღაურება უმეტესი ადგი-
ლი უჭირავს სორგოს ქებასა. და წინა
განსრავასა სხვა და სხვა ფერის გამო-
წოდებისა, და უმცირესი ნამდვილსა და

მტკიცე გამოცხადებასა მასზედ-თუ რომელია
მართალი ზირობა სორგოს მოყვანისა. ეს
ნაკლებანება ეტეობა შეტადრე სტატუტებსა
სორგოსზე, რომელიც არიან დაბეჭდილნი
კავკასიის ურთიერთობაში. ამათი ქებისა და
შეკვირების მეტი არა არისრა. სოგი მო-
კვირებობს სხვაგვარი თუ სორგოსა-
გან კავთდება ზურთო, ღვინო, ანაგი, მძა-
რი, სახამებელი, ბადაგი, ზირუტყვს საჭ-
მელი და საკენი; იმასეი არ ამბობს რომ
ამაში არაფერი არა არისრა, გაკასურველი და
ვისაც ჭსურს ვეველ ამ ნივთებს შეამსა-
დებს სორგოსისაგან, ქერისაგან, ფეტვისაგან,
დამისა და სიმინდისაგან რომელია ჭსოვ-
სურ, რაცეი ქვეყანა დაარსებულა, სოგი
ამბობს მეეი თუთონ არ მინახავს, რა სა-
რგებლობა აქვს სორგოსათ, მაგრამ ჩემს
შეგობარმა დამარწმუნა, რომ ალყინიში
ამთენი და ამთენი ათასი კილოგრამი
კლორტოები აუღიათო ერთის დეკტარიდან
და ამ კლორტოებიდან ამთენი ანაგი გა-
მოუსდიათ და ამთენი თივა და თესლი
დარწმონია ზირუტყვსაგან; და შემდგომ
იწყებს სორგოს შეკობასა. ამ ცოტა ხა-
ნში აგუთინს-დედაბა დაბეჭდა სორგოსზე
უ. ჭიკვიის სტატია, რომელიცანაც თუ
გამოვიანგარიშებთ ურთიერთობით ჭინანს; რომ
უ. ჭიკვიის ცხადად უსარაღნიც სორგოს
დათვისზე, მარამ ესეც არ ეყო რომ სო-
რგოს დაეკარგა ერთზედ გათქმული სასე-

ლი. უ. ჭიკვეცი სულ თითონა კისრულობს
რაც სიუათა შემთხვევია სორგოს თესვა-
სუდ და არეის გამოსდასუდ, და გაბედუთ
აფსადებს, რომ აუარებელ სარგებლობას
უნდა მოელოდეს სორგოს მოსავა.

თავი რომ დავანებთ ამ გვარს სტა-
ტიების მიხრთულებასა, შემოვლილსა
იმ ქქწენითან, რომელმაც ჰირველად გა-
ამულაფნა ევროპაში გასაშტერებელი თესე-
ბა სორგოსი, ესეი უნდა ვსთქვათ, რომ
თუ აქამდინ გამოსულს სტატიებში არ იყო
სწორე, ნამდული და გადაწვეტილი ამბა-
ვი სორგოს თესებასუდ, ეს სრულებით არ
უნდა გვკვრდეს. სულ ექესი წელიწადი
ძლიე არის რაც ევროპაში დაინასეს ცო-
ტათ მოსდული სორგოს ეახები, და რა
საკვრველია, რომ გამოსულს მაძინეე სტა-
ტიებში არ იქმნებოდა გარეშემოებითი და
დაწვრილებითი შენიშნულებები სორგოს
თესებასუდ. ამ ცოტას დროში შეეპლოთ
მეენიშნათ, რომ სორგოს ესა და ეს მი-
წა უხდება, ამა და ამ მოვლას თსთულობს,
ამა და ამ ადგილსა, ესა და ეს გამოსა-
ვალი აქმს ჰირველს ორიოდ წელიწადში,
მაგრამ, განა ეს შენიშნულებები საკმარი-
სი არის რომ სავმელი უკითთ სორგო-
სა და საქქწენოდ გავსცეთ იმის შექობა?
რაც ორიოდ ადგილას შეუნიშნაუთ სანარ-

გებლოდ სორგოსი ის შეიძლება გადაიქ-
ცეს ზიანად. მესამე მეოთხე, მე-
თე ადგილს იქნება გამაიცვალოს ეს სარ-
გებლობა დრო და ქამის განმავლობით. რა-
მდენი ჰირობა უნდა შეუნიშნოთ, რომ შე-
გვეძლოს გადაწვეტილი ჰესა ვრთს ანუ
მეორე მცენარესუდ? მიწა, ჰაერი, წელი,
მდებიარობა, სასუქი, მუშაობა, სიმორე ანუ
სიახლოე ბაზრისა, საჭიროება ხალხში,
ესენი არიან მსოლოდ საზოგადო სენა
თესვის ჰუნეტები, რომელთაც უნდათ დაწე-
რილებითი და ხანგრძელი შესწავლა, რო-
ცა ვთესთ ახალ მცენარესა. აბა ვინ შე-
გვტობდბ ამახ დაწვრილებით სორგოსუდ,
თუკი ვერ ექესი წელიწადი ძლიე არის,
რაც ის შემოიღეს ევროპაში და სტატი-
ებმაც მაძინეე დაიწეეს გამოსვლა.

იუ. სერებრიაგოვი.

(ბოლო შემდგომ ნუმერში იქნება.)